

MUZEUM
ARCHEOLOGICZNE
ŚRODKOWEGO NADODRZA

ZIELONA GÓRA

Lubuski Wojewódzki
Konserwator Zabytków
w Zielonej Górze

Wydział Odlewnictwa
AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA
W KRAKOWIE

AGH

Centrum Badań
Nawarstwien Historycznych
AGH

radio zachód

GAZETA
LUBUSKA.pl

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

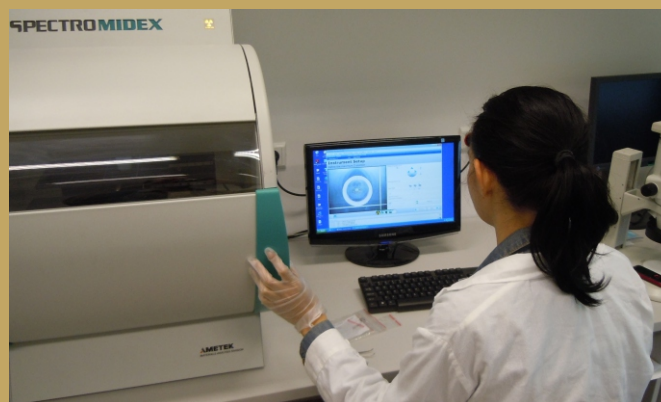
Skarb
z Nowego Kramaska
Analizy. Konteksty

Dofinansowano ze Środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

Skarb z Nowego Kramaska jest depozytem wyjątkowym, nawet na tle licznych, odkrytych do tej pory znalezisk gromadnych z przełomu epoki brązu i żelaza. W jego inwentarzu znalazły się przedmioty spotykane na terenie Polski po raz pierwszy, jak brązowa patryca – płyta modelowa służąca do tworzenia form odlewniczych do sierpów, lub niezwykle rzadko, jak brązowa forma odlewnicza do siekierek. Całość składa się na cały ciąg produkcyjny warsztatu brązowniczego: wraz z formami odlewniczymi zdeponowano gotowe wyroby, półprodukty, braki produkcyjne, złom, odpadki i placki surowca. Jeśli jakiegokolwiek znalezisko zasługuje na miano „skarbu metalurga”, to jest nim z całą pewnością skarb z Nowego Kramaska.

Odkrycia skarbu dokonano przypadkowo, pod koniec 2015 roku, na polu położonym na południe od Nowego Kramaska, w widłach pomiędzy dwoma odnogami Jeziora Wojnowskiego. Brązy zalegały na powierzchni, najwidoczniej wyorane w trakcie jesiennych prac polowych. Pierwotnie przynajmniej ich część była złożona w dużym glinianym naczyniu, którego fragmenty również odnaleziono. W skład skarbu wchodzi około 400 przedmiotów (330 pozycji katalogowych) o łącznej wadze 14 kg. Na podstawie analizy typologiczno – chronologicznej ustalono, że brązy zostały zdeponowane przez przedstawicieli społeczności kultury łużyckiej, najpóźniej w połowie IX wieku p.n.e. Z kolei badania metaloznawcze wykazały, że miedź wykorzystana do produkcji większości wyrobów pochodzi z kopalń tyrolskich.

Prezentowana publikacja jest zwieńczeniem dwuletniego zadania „Opracowanie i konserwacja skarbu przedmiotów brązowych z Nowego Kramaska”, realizowanego w latach 2018-2019. Dzięki dofinansowaniu z programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Ochrona zabytków archeologicznych” skarb udało się poddać konserwacji, przeprowadzić kompleksowe badania metalograficzne, obejmujące poza standardowym badaniem składu chemicznego, także skaningową mikroskopię elektronową i zdjęcia rentgenowskie, wykonano badania traseologiczne brązów, przeprowadzono eksperyment odtwarzający sposób użytkowania patrycy. Badaniami objęto również miejsce odkrycia, przeprowadzając badania geomagnetyczne.

